

Til medlemmene i Universitetets utdanningsutvalg

Innkalling til møte i Utdanningsutvalget – Møte 6 2019

Tidspunkt: 3. oktober kl. 09:00-12:00

Møtested: Kollegierommet, Muséplassen 1

Forslag til dagsorden:

I Godkjenning av innkalling og dagsorden

II Godkjenning av protokoll fra møte 5. september

III Diverse tilbakemeldinger fra utvalgsleder

Estimert tidsbruk: 10

- site visit iEarth
- høringsmøte arbeidsrelevans 24.oktober ved UiB

<i>Estimert Tidsbruk</i>		
10	Sak 39/19 Vedtak	Studentmeldingen, Bergen kommune Høringsuttalelse Saksnotat fra Studieavdelingen
15	Sak 40/19 Drøfting	Arbeidsliv Saksnotat fra Studieavdelingen
35	Sak 41/19 Drøfting	Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse Retningslinjer for vurdering Begrunnelser for sensur Saksnotat fra Studieavdelingen
15	Sak 42/19 Drøfting	Status for UiBs «fullskala mentor»- prosjekt Presentasjon ved Linda Herfindal Lien Saksnotat fra Studieavdelingen
15		Pause
5	Sak 43/19 Orientering	Melding om opptaket Saksnotat fra Studieavdelingen
15	Sak 44/19 Drøfting	Gjennomføring i bachelorstudiene Saksnotat fra Studieavdelingen
15	Sak 45/19 Drøfting	ARQUS Saksnotat fra Studieavdelingen
15	Sak 46/19 Drøfting	Akademisk skrive støtte- rapport Presentasjon ved Maria Carme Torras Calvo Saksnotat fra Universitetsbiblioteket
5	Sak 47/19 Orientering	Ugleprisen Saksnotat fra Studieavdelingen
5	Sak 48/19 Orientering	Årsmelding fra Læringsmiljøutvalget Saksnotat fra Studieavdelingen

Kommende saker i Utdanningsutvalget:

2019

Januar	Ugleprisen, insentivmidler
20. Februar	Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse: Mentorordning
	Studiebarometeret
21. Mars	Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse: Vurderingsformer og Praksisordninger
	Undervisningsregnskap ved Edvin Schei
	Status for arbeidet med SFU
	Forsinket sensur
	Nytt system for kvalitetssikring - brev om dialogmøter
	Årsrapport for 2018 fra Studentombudet
	Emne for studenttillitsvalgte- status for arbeidet
	Oppretting av komité for akkreditering
9. Mai	Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse: Internasjonalisering. Opt-out.
	Melding om internasjonalisering
	Orientering om planer for opptaket
	Innovasjon – tiltak for studenter
	Tildelingsbrev fra KD - oppfølging
	Status for rekrutteringsarbeidet ved UiB
	Åpen dag- rekruttering
	Endringer i UiBs grads- og studieforskrift
	Tilpasninger til KMD
	Tildeling av insentivmidler for utdanningskvalitet
	Endring i forskrift om ansettelse og opprykk – pedagogisk kompetanse
13. og 14. Juni	Seminar på Solstrand Bredde i studieprogram Tverrfaglige studieprogram/ emner Endringer i forskrift om ansettelse og opprykk – pedagogisk kompetanse
5. September	SDG i utdanningen. Rapport fra arbeidsgruppe.
	Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse; UiBs læringslab, Førstesemesterstudier, regelen om ex. fac. Emner, mobilitet
	Studiestart og fadderuken
	Handlingsplan for læringsmiljø
	Orientering om RETTE

3. Oktober	Melding om opptaket
	Studentrekruttering
	Årsmelding fra Læringsmiljøutvalget
	Arbeidsliv
	Informasjon til nye studenter og mottaket
	Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse; Variasjon i vurderingsformer, NY UH-lov
	Begrunnelser for sensur
14. November	Studieportefølje
	Opptaksrammer
	Oppfølging av Stortingsmelding nr. 16
	Forsinket sensur- oppfølging
	Nytt system for kvalitetssikring – melding til styret
	Lektorutdanningen– organisering
	Studentrekruttering
5. Desember	
12. Desember	Internt studiekvalitetsseminar

Andre saker:

Bachelorprogram på engelsk

Organisering av EVU

Tiltaksplaner EVU

Åpen tilgang til studielitteratur

IKT-rapport, forslag til oppfølging

Revidering av retningslinjene for insentivordningen

Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse:

Kvalitetsarbeid i emner og studieprogram

Læringsmiljø i vid forstand

Retningslinjer for konflikter, mobbing, trakassering som berører studenter

Internasjonalisering – økning i antall utvekslingsstudenter

Tildeling av studieplasser- finansieringsrammer

Ephorte: 2019/23237

Sak 39/19   **Forslag til høringsuttalelse-
studentmeldingen 2019**

Vedtakssak
Saksnotat fra Studieavdelingen

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte: 2019/23237

Bergen kommune har utarbeidet et utkast til en ny studentmelding. Den nye studentmeldingen skal erstatte den gjeldende studentmeldingen som kom i 2009 og som varer fram til utgangen av inneværende år.

Studentmeldingen 2019 omtaler bredt kommunens ansvar og tilrettelegging for studenter i Bergen. Den skal rulleres innen 2025. Høringsutkastet er her:

<https://www.bergen.kommune.no/politikere-utvalg/api/fil/2181159/Studentmeldingen-2019-horingsutkast>.

Studieavdelingen har utformet et utkast til hørings svar. Studentparlamentet har kommet med innspill og disse er innarbeidet i utkastet til hørings svar.

Utkastet legges fram for **vedtak**:

Utdanningsutvalget vedtar utkastet til høringsuttalelse til Studentmeldingen 2019.

Utkast til hørings svar Studentmelding 2019

Viser til brev datert 5. september, der vi blir invitert til å komme med innspill til utkast til Studentmeldingen 2019. Vi takker for dette.

Vi slutter oss til meldingens hovedmålsetting om at Bergen skal være en av Norges ledende studentbyer. Dette innebærer at studenter som velger Bergen som studieby har en god og lærerik studietid i Bergen og velger å bli i byen etter endt utdanning.

Meldingen går svært bredt ut tematisk, og omtaler en lang rekke faktorer som alle er viktige for at målsettingen skal kunne nås. Vi kan slutter oss til intensjonene og de aktuelle tiltakene som står i meldingen.

Vi ser at teksten flere steder med fordel kan kortes ned og spisses til å spesifikt handle om studenter. Høringen har mange gode intensjoner, der flere munner ut i *mulige måter* å følge opp tiltakene på. For at oppfølgingen av handlingsplanen skal være mest mulig konkret, anbefaler vi at det etter høringsrunden blir utarbeidet en kortfattet og skjematisk handlingsplan, der det er formulert målsettinger med konkrete og prioriterte tiltak, og med tidsangivelse for gjennomføring for hvert av tiltakene. En kortfattet handlingsplan vil være en god lesehjelp for dem som ønsker å sette seg inn i temaet, og det vil sannsynligvis øke sjansen for at studenter og andre interesserte vil sette seg inn i planene. Vi merker oss at deler av teksten ikke er spesifikt studentrettet. Vi foreslår at en eventuell konkret handlingsplan bør dreie seg om studentspesifikke tiltak.

Generelt vil vi bemerke at vi mener at alle temaene som er tatt opp i høringsrunden er relevante og viktige, og at de bidrar inn i en helhet som samlet er viktig for at studentene skal oppleve Bergen er en ledende studentby.

Nedenfor har vi fokusert på enkelte av temaene som handlingsplanen omtaler, og som UiB har et særlig fokus på.

Praksis

Som et ledd i å styrke kvaliteten og sikre arbeidsrelevansen i utdanningene våre, har UiB, i *Handlingsplan for kvalitet i utdanning 2017-2022*, som målsetting at det skal være tilbud om praksis i alle våre studieprogram. For å nå dette målet, er det viktig å få etablert nye praksisordninger for utdanningene, som ikke er profesjonsrettede.

Vi merker oss at Bergen kommune er kjent med den kommende stortingsmeldingen om arbeidsrelevans i studiene, og målsettingen om at flere studenter skal ha praksis og praksisnær undervisning som en del av utdanningsløpet. For å få til en betydelig økning i praksisplasser og praksisnær undervisning, er utdanningsinstitusjonene avhengige av et godt samarbeid med de store arbeidslivsaktørene i regionen. Vi er derfor svært positive til at kommunen i sin handlingsplan signaliserer et ønske om å ta imot studenter i praksis i flere avdelinger og innen flere utdanningsretninger. Det er også positivt at kommunen ønsker å bidra inn i praksisnære aktiviteter i utdanningene. Vi verdsetter også at kommunen er positiv til samarbeid med kombinerte stillinger, der målsettingen er brobygging mellom praksis og utdanning.

UiB erkjenner at det vil være utfordrende å kunne tilby praksis ute på arbeidsplasser for samtlige av våre studenter. Fra vår side vil det derfor være av stor interesse å få til en ordning der kommunen kan melde inn tema og oppgaver det er behov for å få utredet. En slik ordning vil gi studentene arbeidslivserfaring, og vil kunne bidra til å øke arbeidsrelevansen i våre studier. Vi ser for oss ordninger der praksis finner sted ute i arbeidslivet, ordninger der arbeidslivet deltar med case og i undervisning på campus og ordninger der arbeidsgivere kan melde inn prosjekter eller behov som studentene kan gjennomføre som del av bachelor- og masteroppgaver.

UiB vil ta initiativ til å få på plass overordnede avtaler om praksis og arbeidsrelevans i utdanningene med flere av de store arbeidslivsaktørene i regionen. Vi ser at en slik avtale er viktig for å avklare intensjoner, omfang og aktuelle praksisrelaterte ordninger.

Profilering av studentbyen Bergen

Vi merker oss at kommunen jobber med digitale løsninger og fornyelse som skal sørge for at kommunen og tjenestene skal fremstå som enhetlige i kommunikasjonen med innbyggerne.

Bergen kommune har nettsiden *Ny i Bergen*. Kommunen har mottatt forslag fra studenter i Bergen om at det bør opprettes egne nettsider med spesifikk informasjon til nyinnflyttede studenter. Vi mener at en nettside spesielt rettet mot nye studenter er en viktig måte å profilere Bergen som studieby på, og støtter forslaget. Videre kan en engelsk versjon av en slik nettside, virke positivt inn på rekruttering av utenlandske studenter. Vi er enige i at det må være tett dialog med Utdanning i Bergen og studiestedene under utarbeidelsen av denne. UiB bidrar også gjerne inn i arbeidet med å utforme nettsider.

Helse

Det finnes ikke et fullverdig parallelt helsesystem for studenter. Vi støtter derfor Bergen kommune sitt synspunkt om at det er en fordel for studentenes helsehjelp om de får fastlege ved studiestedet. Dette er særlig viktig for personer med helseutfordringer, som da vil få oppfølging av den samme legen, i stedet for å risikere å måtte forholde seg til ulike leger ved hvert legebeseøk.

SHOT undersøkelsen viser en betydelig økning i rapporterte psykiske plager blant studenter de senere årene. Det er lagt opp til at studenter i størst mulig grad skal benytte alminnelige helsetjenester. I tillegg er tilbudene fra andre aktører viktige, herunder Studentenes psykiske helsetjenester som drives av Sammen, den kommunale livskrisehjelpen, og NAV sitt tilbud Studier med støtte. For å få mest mulig ut av de ressursene som brukes til psykisk helse for studenter, er det viktig å få til en best mulig samhandling mellom de ulike institusjonene om tilbudet. UiBs rolle når det gjelder psykiske lidelser, er først og fremst forebyggende. Vi har valgt å fokusere på tiltak som legger til rette for at studentene tidlig i studieløpet kan bli integrert i et godt faglig- og sosialt miljø, gjennom å etablere mentorordninger for alle bachelorstudenter og gjennom mer studentaktiv undervisning. Etablering av sosiale møteplasser for studenter har også stort fokus.

Studenter med funksjonsnedsettelse

Studenter med funksjonsnedsettelse møter på utfordringer, både i studiehverdagen og på fritiden. For at denne gruppen studenter skal fungere best mulig i studiesituasjonen, er det derfor først og fremst viktig at de får det tilbudet de har krav på fra både kommune, NAV og fra utdanningsinstitusjonen. UiB har satt i gang et arbeid for å vurdere hva vi som institusjon kan gjøre for studenter med nedsatt funksjonsevne slik at studiesituasjonen skal gå så knirkefritt som mulig. Vi erkjenner at vi har noe å gå på der.

Vi støtter kommunens tiltak om å utarbeide en oversikt over hvilke utesteder som er tilgjengelige. Det er også viktig å ha et bevisst forhold til hvor ofte dispensasjon fra krav blir gitt. Vi oppfordrer i tillegg kommunen til å lokalisere andre forhold i bykjernen som byr på hindringer for denne gruppen.

Kultur

Vi berømmer ønsket om å legge til rette for at studenter skal kunne være aktive deltakere i byens kulturliv gjennom rimelige tilbud, som eksempelvis ordninger som «too-good-to-go»-kino som går på mer ukurante tidspunkter. Vi støtter også det foreslåtte kulturkortet, som insentiv for å melde flytting til kommunen. Vi merker oss også at Bergen kommune skal veilede studentorganisasjonene til å søke tilskudd innenfor kulturfeltet, og at det er satt i gang tiltak for å koordinere dette bedre.

Boliger

Utleie av boliger til studenter blir i hovedsak ivaretatt av Sammen og i det private utleiemarkedet. Kommunen sitt ansvar ligger først og fremst i å tilrettelegge for bygging og utleie av studentboliger.

Studentparlamentet ved UiB er opptatt av at det blir lagt til rette for flere sentrums- og institusjonsnære studentboliger i kommunens arealplaner. De mener at høringsutkastets formulering av punkt 13 «vurdere plassering av boliger for studenter i arealplanlegging, blant annet på Dokken og Nygårdstangen» er for uforpliktende. UiB støtter Studentparlamentets syn på behov for flere sentrums-/campusnære studentboliger, og er enige i at målformuleringen på punkt 13 med fordel kan være mer forpliktende.

Annet:

Vi merker oss at under «mulige tiltak», nr. 7, går det fram at: *Kommunen skal se på muligheten for å bidra til at STUEN – studentklinikken, finner egnede lokaler.*

Vi vil her bemerke at STUEN ikke blir videreført, og at det derfor ikke er behov for lokaler til dette tiltaket.

UiB anbefaler at:

- Det på bakgrunn av utredningen og høringsinnspillene, utarbeides en konkret og forpliktende handlingsplan der det framgår målsetting, hvilke konkrete tiltak som skal gjennomføres og en tidsplan for dette.
- Bergen kommune legger til rette for å ta imot flere studenter i praksis og bidra inn i praksisnære aktiviteter ved universitets- og høgskoleinstitusjonene (UH) i regionen.
- Bergen kommune inngår overordnede avtaler med UH-institusjonene i regionen om å bidra med praksisplasser og bistå med arbeidsrelevans i utdanningene. Inngåelse av avtaler er viktig for å avklare intensjoner, omfang og aktuelle praksisrelaterte ordninger.
- Det legges til rette for bygging av sentrumsnære og/institusjonsnære studentboliger.
- Kommunen lokaliserer forhold i bykjernen som byr på hindringer for studenter med nedsatt funksjonsevne.
- Foreslåtte kulturtiltak rettet mot studenter settes i verk.

Sak 40/19   Arbeidsliv

Drøftingssak
Saksnotat fra Studieavdelingen

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte: 2019/23307

Bakgrunn

UiB har ambisiøse målsettinger for å styrke kvaliteten i utdanningene, gjennom økt samarbeid med arbeidslivet og relevante samfunnsaktører. Dette er i tråd med økt nasjonalt fokus på samarbeid mellom arbeidsliv og utdanning; kunnskapsdepartementet skal etter planen legge frem en stortingsmelding om arbeidsrelevans våren 2021, der vedlagt innspill fra UiB er sendt inn.

Arbeidsrelevans kan etter vår oppfatning forstås ut fra fire ulike dimensjoner:

- 1) I hvilken grad tilbudte utdanninger motsvarer et behov i arbeidslivet.
- 2) I hvilken grad det enkelte programs innhold og arbeidsformer er designet for å gi god læring for det arbeidslivet det siktes mot.
- 3) I hvilken grad samarbeid mellom UH-sektor og arbeidsliv er organisert slik at det legger til rette for innovasjon og nyskaping i utdanningene
- 4) I hvilken grad samarbeid mellom UH-sektor og arbeidsliv er organisert slik at studentpraksis også legger til rette for innovasjon og nyskaping i arbeidslivet

I vedlagte innspill til kommende stortingsmelding konkretiseres de fire dimensjonene. Relevansbegrepet må også forstås i et spenn som tar høyde for hvordan både profesjonsutdanninger og mer faglig-teoretiske utdanninger kan være relevante for arbeidslivet, og hvilke mekanismer som sikrer tett kontakt og samarbeid med dets aktører for ulike utdanningstyper.

Inkludering av arbeidsrelevans av god kvalitet i utdanningsløpet vil bidra til å heve utdanningskvaliteten og styrke studentenes læringsutbytte. I vår handlingsplan for kvalitet i utdanning for perioden fram til 2022, legges det opp til at alle studieprogrammene skal ha tilbud om praksis eller ha integrert arbeidslivserfaring i studieløpet innen 2022. For å nå dette målet er det nødvendig å ta i bruk et bredt spekter av praksis- og arbeidslivsordninger, både arbeidslivs- og campusbaserte. Eksempler på ordninger er tradisjonelle praksisopphold i bedrift, case/problemstillinger fra arbeidslivet til studentoppgaver og ordninger der arbeidslivet deltar i undervisning. I tillegg kan rapporter etter praksisopphold (blogger/refleksjonsnotater) være en del av vurderingen for å synliggjøre læringsutbytte.

Det er viktig å synliggjøre arbeidsrelevans i disiplinutdanningene. For å etablere flere praksisordninger og øke omfang av samarbeid om arbeidserfaring ved UiB, arbeides det med å etablere rammeavtaler med sentrale aktører i arbeidslivet, som Bergen kommune, HelseVest, Hordaland fylkeskommune, NAV og NORCE. Her skal samarbeidsområder innen kompetansebehov, kompetanseutvikling, praksis og FoU-arbeid avklares.

Videre er intensjonen at fakultetene/instituttene skal ha spesifikke avtaler med tilhørende part av arbeidslivet der det ønskes samarbeid om praksis- og arbeidslivsordninger. Det eksisterer allerede avtaler/praksiskontrakter i forbindelse med praksisemner ved flere av fagmiljøene innen disiplinutdanningene ved UiB.

Det er ikke realistisk å gjennomføre veilederopplæring i samme form som er gjeldende i profesjonsfagene. Like fullt trengs kvalitetssikring av samarbeidet og av læringsutbyttet studentene sitter igjen med etter endt praksis. Til dette formålet trengs tydelige avtaler

mellom ledere av studieprogram og arbeidsliv. I avtalene er det også viktig å kommunisere forventninger til arbeidslivet i samarbeidet, slik at rollen UiB som utdanningsinstitusjon har som premissleverandør blir ivaretatt.

Følgende elementer er viktige å adressere i avtalene:

- Definere prosesser og samhandlinger for kvalitetssikring av samarbeidet og av læringsutbytte
- Gjenspeiling av et samarbeid med likevekt mellom det UiB og arbeidsgiver skal tilby.
  - Hva kan studentene og fagmiljøene forvente av arbeidsgiver
  - Hva kan arbeidsgiver forvente av studentene og fagmiljøet
- Fokus på innovasjonskompetanse
- Mulige praksis- og arbeidslivsordninger
- Arbeidsoppgaver
- Lengde på praksisopphold
- Andre formelle rammer (avklaring om betaling, studiepoeng, eksamen)
- Fleksibelt forhold – arbeidsgivere kan melde seg på og av semester for semester, og således ha lav terskel for nye arbeidsgivere som vil prøve å ha en student i praksis

Drøfting:

- Hva er viktig å avklare i avtalene om arbeidslivsopphold med eksterne aktører?
- Hvordan kan vi arbeide for å mobilisere organisasjonen for å få mer arbeidsrelevans i utdanningene?

Sak 41/19   Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse

- **A: Retningslinjer for vurdering**
- **B: Begrunnelser for sensur**

Drøftingssak

Saksnotat fra Studieavdelingen

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte:2019/3427

«Kvalitetsarbeid og utdanningsledelse» er felles overskrift for aktuelle spørsmål drøftet i UU i 2019. Denne gangen ønsker vi å belyse to problemstillinger knyttet til vurderingspraksis ved UiB: Hvilke retningslinjer trenger vi for vurdering? Hvordan kan begrunnelser for sensur bidra til vurdering for og som læring?

A: Retningslinjer for vurdering

I kjølvannet av innføringen av digital eksamen og digital vurdering ved UiB, og som et ledd i den videre utviklingen av vurdering ved Universitetet i Bergen, nedsatte Studieavdelingen (SA) en arbeidsgruppe for å adressere utfordringer som setter eller kan oppfattes å sette begrensninger for vurderingspraksis ved UiB.

Arbeidsgruppen var bredt sammensatt for å kunne evaluere erfaringer og komme med anbefalinger som integrerer pedagogiske perspektiver på læring og vurdering i pågående digitaliseringsprosesser og studieadministrative støttefunksjoner. Gruppen besto av professor i universitetspedagogikk Arild Raaheim, førsteamanuensis ved studieavdelingen Cecilie Boge, eksamenskoordinatorer ved henholdsvis Mat.Nat.- og Psykologisk fakultet Stine Beate Balevik og Ingunn Voster, og ble ledet av daværende prosjektleder for digital vurdering i DigUiB, Magnus Svendsen Nerheim.

Hovedfunnene i arbeidet er oppsummert anbefalinger som kan deles inn i fire hovedområder (les hele rapporten [her](#)):

1. Overordnede tiltak
2. Retningslinjer for vurdering
3. Forventningsavklaringer (for UiBs studenter og ansatte)
4. Utdanningsutvikling frem mot 2021/2022

Mange av anbefalingene er fulgt opp administrativt. Det er spesielt to anbefalinger som er aktuelle for Utdanningsutvalget, og presenteres nærmere i det følgende.

Anbefaling 1: Synliggjøre pedagogiske prinsipper for vurdering - retningslinjer

Arbeidsgruppen påpeker at det er et behov for å konkretisere de pedagogiske prinsippene som bør ligge til grunn for vurderingspraksis, og det lå til arbeidsgruppens mandat å utforme et forslag til Retningslinjer for vurdering ved Universitetet i Bergen. Arbeidet med utforming av retningslinjene ble ledet av professor Arild Raaheim.

Forslaget til retningslinjer for vurdering vektlegger særlig tre hovedtema:

1) Vurderingens siktemål og form

Vurdering kan ha flere siktemål og kan gjennomføres på ulike måter. Vurderingens siktemål kan være formativt, (med vekt på læring for studentene), summativt (med vekt på kontroll av studentenes læring) eller diagnostisk (med vekt på å sikre informasjon om hvordan vurderingsprosessen, inkludert vurderingsform og sensur, fungerer).

Når det gjelder vurderingsform kan vi skille mellom: vurdering av læring (summativ vurdering/sluttvurdering), vurdering for læring (formativ vurdering/undervisningsvurdering) og vurdering som læring (studentmedvirkende vurdering).

2) Vurderingskriterier og karaktersetting

Vurdering kan baseres på ulike prinsipper eller vurderingskriterier; normbasert vurdering (referanse til bestemt standard/gjennomsnittlig prestasjon), kriteriebasert vurdering (basert på visse forhåndsdefinerte kriterier) eller ipsativ vurdering (basert på studentens egen prestasjon og utviklingsevne). Ofte vil vurderingen ha innslag av alle disse prinsippene, ettersom vurdering alltid innebærer skjønn. Ved Universitetet i Bergen er det et overordnet mål for vurdering at denne er kriteriebasert. Karaktersetting gjøres i henhold til Universitets- og Høgskolerådets generelle karakterbeskrivelser

3) Vurderingsformer

Vurderingsformen må ses i sammenheng med gjeldende læringsutbytter og de øvrige undervisnings- og læringsaktiviteter. Valg av vurderingsform må også gjøres i lys av noen overordnede prinsipper som pålitelighet (konsistent vurdering), gyldighet (vurdere måloppnåelse mot intensjon), autentisert (integritet, plagiat, kildebruk), samsvar (meningsfull helhet med undervisning og læringsmål), transparens (felles forståelse av kriterier) og rettferdighet (ikke diskriminerende).

Anbefaling 2: Videreføre ordning med utvidet handlingsrom for pedagogisk utviklingsarbeid

Arbeidsgruppen peker på at den pågående revisjonen av UH-loven ([Universitets- og Høgskoleslovutvalget](#) (Auneutvalget), frist 1. februar 2020) forventes å forenkle og forbedre arbeidet med vurdering og aktiv læring, samtidig som studentenes rettsikkerhet blir opprettholdt. Lovutvalget har hatt en omfattende prosess, der de har hentet innspill fra mange. Lokalt har UiB også gitt uformelle innspill, og vi vil følge opp med et formelt, skriftlig innspill. Et sentralt poeng er at loven på en tydelig måte må støtte opp under vurderingsformer som skaper meningsfylt samsvar mellom læring, undervisning og vurdering. Selv om loven gir oss noe handlefrihet i dag, framstår den som et støtteverk for summativ vurdering, og den har også bestemmelser som er til hinder for kvalitetsutvikling i utdanning. Dette må endres. En begrensning i loven er at studenter har klagerett på et hvert karaktervedtak, noe som hemmer for eksempel bruk av mappevurdering med delkarakterer underveis i læringsarbeidet. UiBs egen forskrift og til dels interne saksbehandlingsprosedyrer er på sin side til hinder for at emneansvarlig kan endre undervisnings- og vurderingsform ved starten av semesteret emnet skal gjennomføres. Det gjør endringsarbeid krevende, da emneansvar ofte fordeles seint semesteret før gjennomføring.

I påvente av revidert UH-lov anbefaler Arbeidsgruppen at dagens ordning der fagmiljø har en mulighet for å søke dispensasjon fra studieforskriften (§1.2) forlenges ut over prøveperioden for å legge til rette for størst mulig handlingsrom for utdanningsutvikling.

§ 1.2 Avvik fra deler av forskriften ved utprøving av nye eller alternative lærings-, undervisnings- og vurderingsformer

I forbindelse med utprøving av nye eller alternative lærings-, undervisnings- og vurderingsformer kan fakultetene etter søknad gis anledning til å fravike bestemmelsene i kapittel 5-7 i forskriften her i en nærmere angitt prøveperiode. Det forutsettes at ethvert tiltak som nevnt blir evaluert. Regelen her gjelder fram til avslutningen av studieåret 2019/2020.

I Utdanningsutvalget i mars 2019 ([sak 16/19](#)) ble det påpekt at det har vært et begrenset antall fagmiljø som har søkt om dispensasjon. Det er ikke gjort en evaluering av ordningen.
Drøftings spørsmål

- Hva skal til for å styrke vurdering for og som læring ved UiB? I hvilken grad vurderes retningslinjene og forventningsavklaringene som skisseres i vedlagte rapport funksjonelle til bruk i organisasjonen?
- Hvordan kan fakultetene bedre utnytte ordningen som gir fagmiljø mulighet for å søke dispensasjon fra studieforskriften for å utarbeide nye eller alternative lærings-, undervisnings- og vurderingsformer?

B: Begrunnelser for sensur

Når det gjelder vurdering, ser vi at fokuset på kontroll av studentenes kunnskaper til slutt, har blitt mindre, og at aktiviteter med tilbakemelding underveis får større plass. Det overordnede hensynet er studentenes læring, og innenfor loven må virkemidlene brukes slik at de fremmer dette best mulig. Begrunnelse for sensur faller inn under en slik tenkning.

Retten til begrunnelse for karakterer har vært en del av universitetslovene i lang tid, og fram til sommeren 2018, var regelen at sensor(ene) selv avgjorde om begrunnelsen skulle gis skriftlig eller muntlig. Den nye regelen fra 1. juli 2018 er at «institusjonen» bestemmer. I UU-sak 51/18, om endringer i grads- og studieforskriften som følge av lovendringene, het det at akkurat denne lovendringen ikke krevde endringer i forskriften, men det ville kreve en beslutning. Det ble skissert et mulig sentralt påbud om skriftlig eller muntlig begrunnelse, eventuelt at beslutningen ble delegert. Så langt er det ikke gjort noe vedtak, og dermed har den tidligere ordningen med at sensorene bestemmer, fortsatt. Det må derfor reguleres hvem som skal beslutte om begrunnelse skal gis skriftlig eller muntlig.

Ettersom fakultetene og deres fagmiljøer har ansvaret for undervisning og vurdering, legger vi til grunn at fakultetene også bør rå over virkemidlene som trengs, herunder begrunnelse for sensur. Samtidig er det maktpåliggende for UiB som institusjon å ha helhetlige strategier og tiltak. Det tilsynelatende tekniske spørsmålet om hvem som skal beslutte om karakterbegrunnelser skal være skriftlige eller muntlige, må dermed settes inn i en større sammenheng, uavhengig av om beslutningen skal tas på institusjonsnivå, fakultetsnivå eller noe annet. Begrunnelser er en rettighet for studentene, men det er også et virkemiddel for institusjonen i utviklingsarbeidet.

I tillegg til avgjørelsen om hvem som skal avgjøre, kommer spørsmålet om hvordan begrunnelse kan gis på en formålstjenlig måte. Digitale verktøy kan være gode hjelpemidler for å lage begrunnelse. I BOTT-samarbeidet vil det komme en løsning som legger til rette for skriftlig begrunnelse ved all vurdering. Det framstår som en «one size fits all»-løsning, og er neppe tjenlig for alle fagområder.

Et annet virkemiddel som har nokså åpenbar sammenheng med begrunnelse, er sensorveiledninger. Et videre utviklingsarbeid for sensorveiledninger vil antakelig være nødvendig i seg selv, men også for at begrunnelsesinstituttet skal fungere godt.

Drøftingsspørsmål

- Bør det delegeres til fakultetene å bestemme formen på karakterbegrunnelser?
- Bør en eventuell delegering begrenses, for eksempel slik at beslutningen ikke kan overlates til den enkelte sensor?
- Hva er de(n) beste måten(e) å gi begrunnelse på?

Saken legges fram for Utdanningsutvalget til drøfting.

Sak 42/19   **Status for UiBs «fullskala mentor»-prosjekt**

Drøftingssak

Saksdokument fra Studieavdelingen

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte: 2019/15384

Oppsummering:

I 2016 vedtok universitetsstyret at studentar ved Universitetet i Bergen (UiB) skal kunne ta del i ei fagleg mentorordning innan 2019 (styremøte 28.04.2016, sak 34/16). I 2018 fekk UiB og Sammen tilskot frå Helse- og omsorgsdepartementet til å skalera opp mentorsatsinga frå spreidde pilotar til eit fullskala tilbod. Eit prosjektteam har sidan i vår vore i dialog med fakulteta for å identifisera eksisterande ordningar og bidra til utvikling av nye. I samarbeid med fakulteta, Sammen og u-ped vert det også arbeidd med å utvikla felles opplæringstilbod for mentorar. Det finst per i dag fleire ulike mentorordningar ved UiB. Mentorordningane kan bidra til betre fagleg og sosial integrering av studentar og redusera uønskt fråfall, men satsinga reiser også problemstillingar som det er viktig at UU drøftar og tek stilling til. Dette gjeld eksempelvis definisjonar, finansiering, kva krav som skal stillast til opplæring av mentorane og korleis satsinga skal vidareførast og evaluerast.

Kort om prosjektet:

I 2018 fekk Universitetet i Bergen (UiB) og Sammen tilskot frå Helse- og omsorgsdepartementet til utviding av mentorordning for bachelorstudentar frå spreidde pilotar til ei fullskala satsing. Notatet oppsummerer status i prosjektet per september 2019. Linda Herfindal Lien (prosjektleder, UiB, 70 prosent) og Øystein Sandven (prosjektleder, Sammen, 60 prosent) har vore engasjerte for å driva prosjektet sidan våren 2019.

Bakgrunn:

- I 2016 vedtok UiBs styre innføring av mentorordning for alle studentar innan utgangen av 2019. Initiativet kom frå studentane (sak 34/16).
- Mentor-satsinga er eit av fleire bidrag for at studentar ved UiB skal trivast og lukkast med studia sine, og del av eit langsiktig arbeid. UiB står frå før m.a. bak prosjektet «Kompetansedeling for studenters suksess i høgere utdanning» (<https://nfye.w.uib.no>)
- I 2018 gjennomførte UiB «Utredning av mentorordning i høgere utdanning» på oppdrag frå Kunnskapsdepartementet (<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ny-rapport-om-mentorordning-i-hoyere-utdanning/id2602870/>).

Prosjektet er organisert med ei styringsgruppe og ei prosjektgruppe:

Styringsgruppe:

- **Oddrun Samdal** (viserektor, UiB, leiar)
- **Hege Råkil** (direktør Sammen Råd & Helse)
- **Nikolay Klæbo** (studentrepresentant)

- **Svein Ivar Angell** (Det humanistiske fakultet, utdanningsdekan)

Prosjektgruppe:

- **Sandra Amalie Lid Krumsvik** (studentrepresentant, bachelorgrad i samanliknande politikk, Det samfunnsvitskapelege fakultet, fulltidsverv frå haust 2019)
- **Haakon Ervik** (studentrepresentant, pågåande bachelorgrad ved Det matematisk-naturvitskapelege fakultet)
- **Eivind Olsvik** (karriererettleiar, Sammen Råd & Karriere)
- **Harald Åge Sæthre** (seniorrådgjevar, Det matematisk-naturvitskapelege fakultet)
- **Sara Ebling Nordbø** (mentorkoordinator, Det psykologiske fakultet)
- **Kirstine Kolsrud** (seksjonssjef, studieseksjonen, Det samfunnsvitskapelege fakultet)
- **Lucas Jenø** (førsteamanuensis, u-ped)
- **Linda Herfindal Lien** (prosjektleder, UiB, 70 prosent, referent)
- **Øystein Sandven** (prosjektleder, Sammen, 60 prosent)

Arbeidsform:

- Prosjektledarane kartla våren 2019 eksisterande ordningar og opplæringstilbod, samt etablerte dialog med fakulteta og relevante ressurspersonar og fagmiljø. Prosjektteamet la vekt på å koma i dialog med alle fakulteta, for å få god oversikt over eksisterande ordningar og planar, samt ønske og behov. Parallelt har det vore møte og samtalar med Sammen, u-ped og Studentenes psykiske helsetjeneste for å få innblikk i eksisterande opplæringstilbod for mentorar og tilbod retta mot studentar.
- Det har vore arbeid med å systematisere, visualisere og dele informasjon på tvers av miljø.
- I samarbeid med Det matematisk-naturvitskapelege fakultet, Sammen og u-ped vart det utvikla eit opplæringstilbod for mentorar, som vart realisert i perioden 8. – 16. august 2019.
- Styringsgruppa hadde sitt første møte våren 2019, mens prosjektgruppa var fulltaleg like før sommarferien. Me valde å venta med første samling i prosjektgruppa til august 2019 for at nyttilsett mentorkoordinator ved Det psykologiske fakultet og studentrepresentantane skulle ha høve til å delta frå start. Dette gjorde det også mogeleg å ta med oss erfaringar frå piloten ved Det matematisk-naturvitskapelege fakultet i diskusjonane. Styringsgruppa har til no hatt tre møte, og det er planlagt ytterlegare eitt møte hausten 2019. Prosjektgruppa har hatt ein workshop / eit møte, og det er planlagt to workshoper/møte hausten 2019.
- Prosjekttemaet takka ja til førespurnad om å ha fire praksisstudentar i samfunnspsykologi knytt til prosjektet. Desse starta opp i september, og vil særskilt ha fokus på å kartlegga ytterlegare kva studentane treng og forventar av mentorane.
- I prosjektet har me valt å gå breitt ut og i større grad freista å trekkja med alle fakulteta, slik at flest mogeleg får nytte av dei ekstra ressursane i perioden.
- Det samfunnsvitskapelege fakultet har rekruttert mentorar, som etter planen får opplæring i haust, basert på erfaringar frå piloten ved Det matematisk-naturvitskapelege fakultet, og me håpar å tilby opplæring også for mentorar ved Det humanistiske fakultet.
- Det er utvikla ulike malar knytt til rekruttering og opplæring som kan overførast til dei ulike fakulteta.
- Ordninga ved Det matematisk-naturvitskapelege fakultet vil bli følgt opp med observasjon, samt tilbakemeldingar frå mentorar, noko som inngår i arbeidsoppdraget

deira. Korleis prosjektet ytterlegare skal evaluerast har vore tema i styringsgruppa, og vert også tema i prosjektgruppa. Prosjektteamet og Sammen var til stades som observatørar under dei fire opplæringsmodulane, og i tillegg samlar fakultetet statistikk rundt oppmøte etc.

Bilete: Opplæring av mentorar ved Det matematisk-naturvitskapelege fakultet.

Status per fakultet:

- **Det matematisk-naturvitskapelege fakultet:** Har rekruttert 21 mentorar og starta opp pilot ved ni studieprogram hausten 2019. Fakultetet har fått intensivmidlar frå UiB til pilotprosjektet. Mentorane har deltatt på oppstartsmøte og gjennomført fire opplæringsmodular med bidrag frå Sammen og u-ped. Ein tilsett har fått omgjort delar av stillinga til å mentorkoordinator (50 prosent i oppstarten, deretter 20 prosent). Tid til mentoraktivitetar er integrert i timeplanen frå semesterstart, og mentorane har hatt sine første møte med studentgruppene dei mentorerer.

Bilete: Opplæring av mentorar i regi av u-ped (prosess- og gruppeleing) og Sammen (rolleforståing).

- **Det juridiske fakultet:** Har frå tidlegare etablert ei velfungerande arbeidsgruppeleiarordning, som dei no reknar som sitt bidrag til mentorordninga. Ordninga er obligatorisk, og ein integrert del av undervisningstilbodet. Mentorane (arbeidsgruppeleiarane) kan avleggja eksamen i form av eit refleksjonsnotat, og opparbeida seg studiepoeng. Ordninga har dermed også ein emneansvarleg, og både strukturen rundt ordninga og opplæring av mentorane (arbeidsgruppeleiarane) er utvikla over tid, og har inkludert bidrag frå Sammen og u-ped. Mentorordninga har

eit sterkt fagleg fokus, men alle studentar får også tilbod om ein-til-ein samtalar med den vidarekomne studenten.

- **Det samfunnsvitskaplege fakultet:** Har arrangert felles samlingar og arbeid med å motivera institutta til å etablere mentorordningar. Har per i dag ikkje koordinering på fakultetsnivå, men har rekruttert mentorar for utvalde studieprogram, og har hatt fleire møte med prosjekttemaet og Sammen. Er i gang med å konkretisera opplæringstilbod for mentorar i samarbeid med prosjektteamet. Opplæring er planlagt hausten 2019, parallelt med at mentorane har starta arbeidet sitt. Mentorordninga er dels ei utviding av eksisterande ordning knytt til bruk av studentar som seminarleiarar.
- **Det humanistiske fakultet:** Det er gjennomført besøk ved fakultetet, og mentorprosjektet er presentert i studieutvalet, der ein diskuterte korleis ein kan koma vidare med satsinga. Det eksisterer fleire ulike modellar for mentorering ved fakultetet, og nye er skisserte, og prosjekttemaet arbeider med å konkretisera behov for opplæring og samordning av tiltak.
- **Det medisinske fakultet:** Har mentorordninga for enkelte studieprogram, som vil bli justert og vidareført. Har arrangert samlingar og diskutert mentorordning, og hatt fleire møte med prosjektteamet. Ei utfordring er at timeplanen for fleire studieprogram er full, og at den allereie etablerte mentorordninga går føre seg på ettermiddag/fritid, noko som også kan bli tilfelle for fleire av dei nye mentorordningane. Har henta inn innspel frå studentar angåande behov, og det vert arrangert workshoper for tilsette og studentar no i haust for å konkretisera aktuelle modellar.
- **Det psykologiske fakultet:** Har tilsett mentorkoordinator (100 prosent stilling i juli/august, deretter 30 prosent stilling), og vedkommande er inkludert i prosjektgruppa til «Mentor fullskala». Hadde i utgangspunktet ambisjonar om å koma i gang med mentorordning frå hausten 2019. Har no som mål å ha ordninga etablert for alle BA-program frå hausten 2020, dels grunna at mentorkoordinator nyleg er tilsett, og dels at ein ser det som føremålstenleg å avventa eit meir utvikla felles opplæringstilbod for mentorar, samt ønskjer å arbeida med forankring og forming av mentorordninga. Koordinerer mentorordninga på fakultetsnivå, og ser for seg ein felles hovudmodell for dei ulike institutta og studieprogramma, der 1-2 vidarekomne studentar er mentorar for grupper på maks 14 studentar.
- **Fakultet for kunst, musikk og design:** Bruker framleis tid på å bli integrert i universitetet, og har difor i lita grad hatt fokus på innføringa av mentorordning. Fakultetet har til dels allereie ei mentorordning i form av at bachelorstudentar har ein vitskapleg tilsett som hovudrettleiar alt frå studiestart. Fakultetet har også kullstørrelsar og arbeidsformer som i stor grad legg til rette for fellesskap og tilhøyrse. Fakultetet vil likevel truleg ha stor nytte av å innføra mentorordning, både fordi ordninga kan bidra til å utvikla læringsmiljøet positivt, betra informasjonflyten og vera ei avlastning for vitskapleg tilsette. Fakultetet har også ein størrelse og ein timeplanstruktur som gjer at det reint praktisk bør vera overkommeleg å innføra ei mentorordning.

Ulike modellar ved UiB:

Det er fleire fellestrekk knytt til mentorordningar som er etablerte eller under etablering ved ulike studieprogram:

- Det er primært førsteårsstudentar som skal få tilbod om mentorar.

- Mentorane skal vera løna. Lønnskostander er noko av utfordringane for fakulteta i samband med innføring av mentorordningar i stor skala.
- Mentorering skal primært gå føre seg i grupper, men delvis med moglegheit for individuelle samtalar.

Det er også nokre klare skilnader:

- Det varierer om ordninga er tenkt obligatorisk eller frivillig.
- Det varierer om mentorering er knytt til studiepoeng og emne.
- Det varierer om det er vidarekomne studentar, vitskapleg tilsette eller andre som skal vera mentorar.
- Det varierer kor stor vekt det er lagt på at mentoren skal ha ei fagleg rolle.
- Det varierer også om mentorordninga skal organiserast på fakultetsnivå, eller om implementering og drift er delegert til kvart enkelt institutt.

Per i dag kan ein gjerne snakke om fire hovudmodullar for mentorordningar som eksisterer eller er planlagt ved UiB:

- 1) Mentorordning som er knytt til eit emne: Ein mentor har ansvar for grupper på 10-12 studentar, og mentoren vurderer også arbeid studentane gjer (tekstar). Mentoren møter i tillegg studentane til individuelle samtalar. Ordninga er obligatorisk og integrert i undervisninga. Mentorane vert rekrutterte blant vidarekomne studentar, oppdraget er løna og mentorane kan avleggja eksamen i form av eit refleksjonsnotat og få tildelt studiepoeng. Ordninga byggjer på arbeidsgruppeleiar-modellen utvikla av Det juridiske fakultet.
- 2) Mentorordning som tek utgangspunkt i faste, tematiske møte mellom mentorar og studentar. To mentorar har ansvar for grupper på opptil 25 studentar, som dei møter jamnleg gjennom førsteåret for å ta opp førehandsbestemte tema. Temaa er definerte av fakultetet, og fagpersonar bidreg i modulane med felles foredrag og workshoper for mentorar og studentane. Oppmøte er frivillig, men studentar som uteblir vert kontakta og oppmoda om å delta. Mentorane fasiliterer samtalar i grupper med utgangspunkt i dei ulike temaa. Mentorane får løn, men ikkje studiepoeng. Modellen er utvikla av Det matematisk-juridiske fakultet og byggjer på «klasse-mottaket» dei har praktisert i fleire år.
- 3) Mentorordningar som tek utgangspunkt i at seminarleiarar får ei utvida rolle, og der det vert tilrettelagt for møte mellom mentor og studentar i grupper. Tema er ikkje førehandsdefinerte. Mentorane kan i tillegg vera tilgjengelege for ein-til-ein-samtalar eller ha ei fast kontortid for drop-in-samtalar.
- 4) Mentor-ordningar der ei gruppe studentar får tildelt ein mentor, som er tilgjengeleg for samtalar etter avtale eller til faste tider.

Problemstillingar som må løftast opp og drøftast:

Samordning av eksisterande tiltak og opprydding i omgrepsbruk

Notat utvikla av studieadministrasjonen («Opplæring og oppfølging av seminarledere ved UiB», 05.07.,2019) viser at det er i bruk svært mange ulike omgrep knytt til at vidarekomne studentar har ulike former for løna oppdrag og organisert kontakt med kortarekomne studentar. Det er viktig å sjå opplæring av mentorar i samanheng med allereie eksisterande opplæring av seminarleiarar, og det er mange berøringspunkt mellom seminargrupper og mentorgrupper, knytt til eksempelvis studentaktiv læring og ei målsetjing om auka kjensle av tilhøyrse. Ein suksessfaktor i mentorprosjektet vil vera knytt til heilskapstenking og samordning av ordningar og tiltak. Det er behov for å få betre samkjøring med eksisterande opplæring og diskutere bruk av omgrep og samordning av omgrepsbruk, slik at det vert enklare å overføre kunnskap mellom fakulteta.

Klargjering av omgrepet «fagleg mentor»

Omgrepet «fagleg mentor» blir forstått ulikt i ulike miljø, noko som var tydeleg i det nyleg avvikla møtet i prosjektgruppa. Studentar ved UiB legg til grunn ein annan definisjon enn den nasjonale studentorganisasjonen, som ser på ein fagleg mentor som ein vitenskapleg tilsett. Ved UiB er ein open for at ein fagleg mentor kan vera ein vidarekomen student. I startfasen var ein opptatt av at det skulle vere ein vitenskapleg tilsett som var mentor, men det framstår som lite realistisk i alle samanhengar, og dels heller ikkje ønskeleg. Det kan vera fleire fordelar med å opne for at vidarekomne studentar er mentorar, ikkje berre ut frå økonomiske grunngevingar, men også for at avstanden kan bli stor mellom vitenskapleg tilsett og fersk student, ordninga kan opplevast formell, og den sosiale integreringa kan bli mindre effektiv. Studentperspektivet er likevel knytt til fag, og utgangspunktet frå studentane er eit fagleg ønske. Rektoratet har vore opptatt av innføring av mentorordning for å betre den fagleg-sosiale integreringa, og bruk av studentmentorar ved UiB speglar også dette perspektivet. Det er viktig å einast om ein definisjon på kva ein fagleg mentor ved UiB er – og ikkje-er.

Norsk studentorganisasjon, har i sin utdanningspolitiske plattform (2016), kapittel 5.1 tredje avsnitt, uttalt at mentorordninga skal sikre fagleg utvikling, læring og motivasjon gjennom at studentane får oppfølging gjennom heile studieløpet. Dei knyter mentorering tett til rettleiing, og skriv at *«faglig veiledning en-til-en gir stort utbytte og skal gis av vitenskapelige tilsatte. Alle studenter skal ha krav på kontinuerlig god veiledning. Ved oppstart av et studie skal alle studenter få tildelt en faglig mentor som skal bistå studenten med faglig oppfølging og veiledning. Dette skal være en vitenskapelig ansatt. I tillegg til de vanlige veiledningsrutinene, mener NSO at alle vitenskapelig tilsatte skal ha en ukentlig kontortid der studenter fritt kan komme innom og få veiledning»*.

Studentparlamentet ved UiB definerer i arbeidsprogrammet sitt for 2014/2015 ein akademisk og fagleg mentor annleis: *«Vi ser for oss en mentorordning der masterstudenter fungerer som mentor for en gruppe studenter. Vi mener dette er den beste løsningen, både fordi terskelen for å kontakte de vitenskapelige ansatte er høy og fordi noen fakulteter har veldig mange studenter per ansatt. Det er likevel viktig at det er en klar kobling til de vitenskapelige ansatte, slik at man lett kan sendes videre til dem av sin mentor hvis det er ønskelig»*.

I UiBs utgreiing om mentorordningar frå 2018 vert det vist til Jennybeth Ekelands definisjon av mentor, henta frå «Mentoring. Lærende allianser i ledelse», Fagbokforlaget, 2014: Det vert vist til to hovudtypar av mentorering, utviklande mentorering og tradisjonell karrierementorering. Mentor vert skilda som ein person som skal «stimulere til læring og utvikling».

Målet for utviklande mentoring er «det som ligger i begrepet: læring og utvikling, der refleksjon står sentralt: Den som skal lære, skal selv finne svarene og hva som er riktig for ham eller henne». I følge Eikeland er følgjande kjenneteikn på utviklande mentorering:

- Har ei klar målsetjing
- Har ei klar målgruppe
- Er oftast knytt til strukturerte program for ei gruppe adeptar og mentorar
- Går føre seg innanfor ein bestemt periode
- Har læring og utvikling som mål – først og fremst for adepten, men også for mentoren
- Er ein tovegs relasjon og kommunikasjon mellom mentor og adept
- Er knytt til den gode dialog, ein ansikt-til-ansikt-prosess, men kan i tillegg også gå føre seg i grupper
- Bruker erfarne mentorar som ikkje treng å vera mykje meir erfarne personar enn adeptene. Det viktigaste er å ha meir erfaring innanfor det spesifikke området der adepten skal læra

- Som får opplæring og trening i korleis fylla rolla som mentor

Synleggjering av kostnader med mentorordningane og avklaring rundt finansiering

Ulike modellar medfører ulike kostnader, og det er behov for å konkretisere kostnader ved dei ulike modellane, samt å synleggjere verdiane. Det er også viktig å synleggjera kvalifikasjonar mentorordninga gjev i form av kursing og kompetanse, og at det å kunne samhandla med andre vert av arbeidslivet rekna som særskilt viktig og er etterspurt. Kan det vera mogeleg å sjå på modell som er under utvikling for tillitsverv, der verv gjev studiepoeng, og tenkje liknande modellar for mentorordningane? Og i så fall: Kan det vera mogeleg med modellar der mentorane kan velja mellom løn og studiepoeng? Det er viktig å diskutera ressursbehov og korleis kostnadene skal finansierast, og fordeling av kostnader mellom universitet, fakultet og institutt.

Klargjering av kva som bør vera organisert og koordinert av UiB, og korleis fakulteta kan få til ei god intern koordinering

Det er viktig å einast om til dømes opplæring av mentorar skal vera obligatorisk, og å sikre at ein har nok ressursar til å tilby alle fakultet same opplæringsmodular, og unngå at dei som er tidlegast ute med bestilling får det beste tilbodet. Det er også viktig å identifisera kor mykje som kan vera felles når det gjeld eksempelvis stillingskategoriar, lønstrinn, malar etc. Det har også klare fortrinn å skapa eit fellesskap for mentorar ved kvart fakultet, slik at ein bør søkje å få til fakultetsvis koordinering knytt til opplæring og oppfølging av mentorane, framfor fragmenterte og spreidde opplæringstilbod.

Meir kunnskap om verdien av mentorordningar sett frå studentane sitt perspektiv

Det kan førebels sjå ut som om det finst lite systematisk informasjon angående eksempelvis kva som motiverer/demotiverer studentar til å nytte seg av mentortilbod, eller om ulike modellar har betre føresetnad enn andre for å lukkast. I innføringa av mentorordningar ved UiB bør dette viast merksemd og undersøkjast systematisk.

Spørsmål til drøfting:

- Korleis vil UiB definera ein fagleg mentor? Kva er felles minimumselement mentorordningane ved UiB må innehalda?
- Kva krav skal stillast til opplæring av mentorane? Skal opplæring vera obligatorisk?
- Kva bør vera organisert og koordinert av UiB, og kva skal til for at fakulteta kan få til ei god intern koordinering av mentorordningane?
- Korleis skal kostnadene med mentorordninga synleggjerast og fordelast?
- Korleis skal prosjektet vidareførast etter 31.12.2019, då det eksternt finansierte «mentor fullskala»-prosjektet vert avslutta? Kva støtte vil fakulteta ha behov for vidare?
- Korleis bør og kan mentorsatsinga evaluerast?

Sak 43/19   Melding om opptaket 2019

Notat fra Studieavdelingen

Orienteringssak

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte: 2019/23905

Bakgrunn

Rammene for opptaket til grunnstudier, toårige masterstudier og særskilte lokale opptak ved UiB 2019/2020, ble fastsatt i sak 124/18 i Universitetsstyret.

Fakultetene er ansvarlige for opptak, med unntak av opptak til grunnstudier. Her er myndighet og ansvar for saksbehandlingen delegert til Studieadministrativ avdeling (SA). Med sentralisering av masteropptakene i 2019, ble også ansvaret for gjennomføring av masteropptaket delegert til SA.

Alle møtt-tall for høsten 2019 rapporteres til DBH 15. oktober, og er foreløpige frem til dette.

NOM-opptaket (samordna opptak)

Universitetsstyret vedtok en samlet ramme på 4085 studieplasser for studieprogrammene som ble utlyst i Samordna opptak. Utover dette besluttet UiB å omdisponere studieplasser fra PPU, som utgjorde til sammen 10 studieplasser fordelt på de integrerte lektorprogrammene til MN og HF, slik at det faktiske studieplasstallet ble 4095.

Fakultetene fikk tilbud om å delta i dialogmøter med SA i forkant av opptakene, dette ble gjennomført for de fakultetene som ønsket det.

Det ble sendt ut totalt 8693 tilbud, mot 8828 tilbud i 2018. Etter hovedopptaket gjennomføres det noe supplerende etter klager, og fordi det er ledig kapasitet på enkelte program.

Tabell 1: Opptakstall for det samordna opptaket

Fakultet	Studie plasser		Første prioritets-søker e		Tilbud		Ja-svar		Møtt	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
HF	1015	1020	1656	1633	2475	2414	1415	1394	1175	1202
JURFA	380	380	1771	1811	708	675	545	508	491	451
MN	838	843	1235	1059	1239	1118	850	813	737	714
MED	303	302	1359	1230	539	574	376	402	331	351
PSYFA	535	510	2038	2091	1271	1254	749	720	647	638
SV	1016	1014	2429	2478	2551	2602	1430	1476	1209	1292
KMD	26	26	78	78	45	56	34	35	29	31

Totalt UiB	4113	4095	10566	10380	8828	8693	5399	5348	4619	4679

Opptak til toårige masterprogram

Det totale antallet plasser i mastergradsopptaket var 1223, mot 1202 plasser i 2018. Endringen skyldes primært at enkelte program kun lyses ut hvert andre år.

tillegg fikk UiB i juli tildelt 10 nye studieplasser innen IKT fra Kunnskapsdepartementet, som gir totalt 40 studieplasser ved full utbygging. Ved intern fordeling ble det enighet om at disse skal fordeles likt på informatikk og informasjonsvitenskap, dvs. 10 plasser til MN og 10 ved SV. Det er tatt opp nok nye studenter ved SV til å ta høyde for økningen, men selve tildelingen avventes til etter våropptaket 2020.

Sentralisering av masteropptaket

I 2019 ble masteropptaket til UiB, med unntak av opptakene til Fakultet for kunst, musikk og design (KMD), sentralisert. I forbindelse med sentraliseringen ble det i 2018 vedtatt en *forskrift om opptak til Universitetet i Bergen*, samt nye retningslinjer for opptaket. Dette har, sammen med fakultetenes gjennomgang av egne opptakskrav, dannet grunnlaget for saksbehandlingen i 2019.

Effekten av å sentralisere masteropptaket har best vist seg på følgende tre punkt:

- Det er gitt flere tilbud i det sentraliserte masteropptaket i 2019 (2040) enn i 2018 (1873)
- Det er flere møtte studenter på master i 2019 (973) sammenlignet med 2018 (858)
  - Legger vi til opptaket til KMD, samt opptaket av søkere fra utenfor EU, er det totale møtt-tallet for 2019 1106 studenter, mot 975 møtte i 2018.
- Lik informasjon til alle søkere

Tilbudstallsettingen har vært sentralt koordinert med sterk ledelsesinvolvering, og et godt samarbeid med fakultetene. Tilbudstallet for 2019 ble dermed høyere enn i 2018 til tross for at det i 2018 var mulig for søkerne å motta mer enn ett tilbud. Det er også grunn til å anta at koordinerte frister og et sentralt koordinert suppleringsopptak, har bidratt til et høyere møtt-tall i årets opptak.

Masteropptaket har felles søknadsfrister, med unntak av KMD som har egne frister for sine opptak.

Tabell 2: Opptakstall 2-årig master

	Studieplasse		Førstevalg-søker		Tilbud		Ja-svar		Møtt	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Fakultet										
HF	214	214	441	425	294	294	171	197	152	182
JURFA	30	30	171	167	34	31	31	30	30	30
MN	346	346	1148	977	488	495	281	290	238	255
MED	75	145	384	309	177	210	96	94	74	69
PSYFA	147	147	827	889	449	480	187	218	148	163

SV	270	270	897	839	431	530	235	306	216	274
KMD	69	79	412	605	92	109	68	83	59	77
Totalt	1131	1231	4280	4211	1965	2149	1069	1218	917	1050
UiB										

1. Søkere fra EU inngår i denne tabellen – de søker i samme opptak som de norske/nordiske søkerne

2. KMDs internasjonale søkere (både utenfor EU og EU) inngår i denne tabellen.

UiB har også et eget masteropptak rettet mot internasjonale søkere (INTGRAD) med søknadsfrist 1. desember. Dette opptaket har ingen egen opptaksramme, søkerne søker på de samme studieprogrammene som lyses ut i det ordinære masteropptaket.

Møtt-tallene viser at ca. 3 % av søknadene ender opp i møtte studenter. Av de utlyste programmene er det kun 4 program som i 2019 hadde 5 eller flere møtte studenter. Dette viser at det er behov for en gjennomgang av hvordan vi tar opp studenter fra utenfor EU, og hvilket tilbud vi skal utlyse til denne søkergruppen.

Med dette opptaket er UiBs totale møtt-tall på master 1106 for høsten 2019.

Tabell 3: Opptakstall 2-årig master – søkere fra utenfor EU

Fakultet	Førstevalg-søkere		Tilbud		Ja-svar		Møtt	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
HF	202	197	168	177	103	86	58	56
MN	613	398	32	20	17	7	8	5
MED	634	524	38	63	25	35	15	20
PSYFA	262	177	18	19	11	8	5	4
SV	561	490	66	67	40	33	22	25
Totalt	2272	1786	168	177	103	86	58	56
UiB								

Opptak til Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)

UiB har fire ulike opptak til PPU. I tillegg til de ordinære opptakene til PPU heltid og deltid som foretas ved Det psykologiske fakultet, så har KMD et eget PPU-opptak for musikk og kunst/design.

Innføring av mastergradskravet i 2019, førte som ventet til et kraftig fall i søkertallet. Søkertallene i 2018 var også unormalt høye noe som skyldte to ting: overgangen fra tofagsmodell til etfagsmodell og den varslede innføringen av masterkravet i 2019.

Med omgjøringen av PPU-plasser til studieplasser på integrert lektorutdanning, reduseres PPU-plassene med 25 på HF og 25 på MN over en 5-årsperiode (5 per år). Det vil si at 290 studieplasser på PPU reduseres til 280 i 2020, og etter 5 år er redusert til 240 plasser.

Tabell 4: Opptakstall Praktisk-pedagogisk utdanning

	Studieplasse r		Første valg- søker e		Tilbud		Ja- svar		Møtt	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Fakultet										
PSYFA	290	290	1244	399	813	251	450	114	390	95
PP			1094	328	784	251	438	114	382	95
U										
PP			150	71	29	0	12	0	8	0
U- DELTID										
KMD	31	31	55	86	20	37	15	26	14	25
Totalt UiB	321	321	1299	485	833	288	465	140	404	120

Opptak til grunnstudier i utøvende kunst og musikk

Fakultet for kunst, musikk og design (KMD) er det eneste fakultetet som tar opp studenter til grunnstudier utenfor det samordna opptaket.

Det gis opptak til tre bachelorprogram i hhv. utøvende kunst, musikk og design. Til tross for en liten nedgang i antall førstevalgsøkere fra 2018 til 2019, er møtt-andelen like høy i 2019.

Tabell 5: Opptakstill grunnstudier i utøvende kunst, design og musikk

Studie program	Studieplasse r		Første valg- søker e		Tilbud		Ja- svar		Møtt	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Bachelor i design	35	35	414	129	42	38	35	35	34	35
Bachelor i kunst	45	45	347	354	56	65	49	49	44	41
Musikk og komposisjon	25	25	292	280	59	57	31	37	31	35
Totalt	105	105	780	763	157	160	115	121	109	111

Andre lokale opptak

UiB tar i tillegg opp studenter i andre lokale opptak. Noen av disse er dimensjonert med egne opptaksrammer, mens andre ikke inngår i rammen.

I tillegg til opptakene som er fremhevet under, har UiB flere mindre lokale opptak som:

- Norskurs for flyktninger og innvandrere
- Spesialistutdanning i odontologi
- Kvalifikasjonsprogrammet for tannleger
- Enkeltemner ved Senter for internasjonal helse
- Spesialemler ved JURFA
- Overgangsoptak ved hvert fakultet

Opptak til poststudier

Alle fakultetene tilbyr poststudierett til studenter som nylig har fullført grad ved fakultetet. Dette er en studierett som gis for en begrenset periode, og lar studenter avlegge emner etter at de har fullført en grad. Det foretas opptak til poststudier både høst og vår. Det har vært en økning på nesten 100 registrerte poststudenter fra 2018 til 2019, dette til tross for åpning av enkeltemneopptaket i 2018.

Opptak til poststudier inngår ikke i fakultetenes opptaksramme.

Tabell 6: Opptakstall poststudier vår og høst

	Førstevalg- søkere		Tilbud		Ja-svar		Møtt	
Fakultet	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019
HF	113	89	87	71	86	62	78	55
JURFA	98	100	98	99	96	100	88	89
MN	348	370	347	353	311	322	278	289
MED	68	144	62	137	62	130	52	121
PSYFA	61	73	59	57	50	59	36	47
SV	172	222	131	165	129	157	125	142
KMD	12	18	10	13	11	13	9	10
Totalt UiB	872	1016	794	895	745	843	666	753

Opptak til enkeltemner

Opptak til enkeltemner hadde oppstart våren 2018, og er tilgjengelig for søknad hvert semester. Opptaket er opprettet for å dekke inn ledig kapasitet på emnenivå. Det tilbys kun emner på laveregradsnivå, og fra følgende fakultet: HF, MN, SV og PSYFA.

Personer som allerede er registrert med generell studiekompetanse hos oss, kan melde seg direkte til åpne emner når disse «slippes» på Studentweb mot slutten av januar/august.

Fakultetene velger hvilke emner de ønsker å åpne. Personer som ikke er registrert med generell studiekompetanse eller ønsker emner med realfagskrav, må søke innen en gitt frist. Enkeltemnestudentene får ikke en ordinær studierett, men plasseres på en studierett ved det fakultetet de har søkt (flest) emner i forbindelse med rapportering.

Høsten 2019 ble det lyst ut ca. 130 emner. Antall søknader har hatt en liten økning hvert semester, men det er viktigere å telle antallet semesterregistrerte studenter enn antallet søkere, siden de fleste kan melde seg direkte uten å søke først. I 2019 er det registrert 685 studenter, mot 442 studenter i 2018.

Dette opptaket går utenfor opptaksrammen.

Tabell 7: Møtt-tall enkeltemnestudenter – høst og vår

Registrerte studenter		
Fakultet	2018	2019
HF	138	225
MN	38	71
PSYFA	174	265
SV	92	124
Totalt UiB	442	685

Merk at tallene er noe usikre frem til rapporteringen 15. oktober.

Opptak av hospitanter

Hospitanter er eksterne studenter tatt opp til enkeltemner ved UiB. Bruken av dette er ulik på fakultetene, men Det juridiske fakultet har flest gjennom opptak til spesialeminer. Her benyttes studieretten til å la studenter ta valgemner på mastergradsnivå.

Dette er også studier som går utenfor opptaksrammen, og opptak av hospitanter skjer normalt med papirskjema/digitale skjema, og ikke gjennom FS.

Saken legges frem for orientering.

Sak 44/19   **Gjennomføring i bachelorstudiene**

Drøftingssak

Saksdokument fra Studieavdelingen

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte: 2019/23315

Bakgrunn

Et sentralt styringsparameter i Kunnskapsdepartementets oppfølging av institusjonene er andelen studenter som gjennomfører utdanningen på normert tid. Ikke minst gjelder dette studenter på bachelornivå. Siden 2012 har gjennomføringsgraden ligget stabilt på 34-37 prosent ved UiB. Til sammenligning fullfører ca. 48 prosent av alle studentene en treårig utdanning på normert tid (2018, nasjonalt).

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
UiB	34 %	36 %	35 %	37 %	35 %	37 %	35 %
UiO	28 %	28 %	31 %	30 %	30 %	30 %	32 %
NTNU	36 %	39 %	44 %	44 %	47 %	49 %	49 %
UiT	36 %	36 %	40 %	40 %	42 %	43 %	44 %
NHH	38 %	43 %	52 %	53 %	57 %	64 %	58 %
HVL	55 %	56 %	55 %	56 %	56 %	57 %	58 %

Tabell 1. Gjennomføring på normert tid, bachelor, utvalgte lærested.

Indikatoren er et mål på hvor mange studenter i et startkull som avlegger en grad ved institusjonen på samme studienivå i løpet av normert tid (3 år). Dette betyr at studenten kan avlegge grad på et annet program (på samme studienivå) og fortsatt regnes som normert om de totalt gjør seg ferdig på tre år.

Tiltak har blitt iverksatt, men har så langt ikke vist seg å gi noen varige effekter. I årets styringsdialog mellom UiB og KD ba departementet UiB utarbeide en nærmere problembeskrivelse/analyse av den vedvarende lave gjennomføringen. Denne kan igjen legges til grunn for utvikling av tiltak ved institusjonen og videre etatsstyringsdialog med departementet. Etter ønske fra ledelsen er arbeidet tenkt organisert som prosjekt med deltakelse fra flere parter.

Sammensatte årsaker

Faktorene som bidrar til å forklare gjennomføring vil ha ulike opphav. Noen ligger hos studenten selv (som kjønn, alder, karakternivå, etc.), mens andre har å gjøre med utdanningssystemet og institusjonene. Det at vi i Norge anser adgang til høyere utdanning som et viktig demokratisk gode medfører en politikk som gir flere studenter, og variasjoner i læringskompetansen blant disse. Det samme gjelder ønsket om mobilitet som ligger i muligheten til å ta studiepoeng ved et lærested, og få disse innpasset som del av utdanning ved en annen institusjon. I analysen gjennomført av Ideas2Evidence for UiB¹ ble det

¹ <https://www.ideas2evidence.com/>

dokumentert at en betydelig andel studenter (10,9 prosent) starter ved UiB, men fullfører studiet ved et annet lærested.

På institusjonsnivå tydeliggjør tall og analyser fra SSB viktigheten i oppfølging av, og forventninger til, studenten². Det er en klar tendens at studenter på studier som fører frem til en bestemt yrkestittel har den beste gjennomføringen. Dette er studier som i stor grad er relatert til fremtidig yrke, og har ofte høy grad av obligatorisk aktivitet og tett oppfølging av studenter. Tilsvarende er det lavere gjennomføringsgrad på studier der studentene selv står friere til å velge hvilke aktiviteter de ønsker å delta på (og omfanget av deltakelse), noe som ofte er tilfelle ved de store breddeuniversitetene. Vi ser også at det i tråd med dette er variasjoner mellom de ulike fakultetene ved UiB:

Fakultet	Årstall								
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016 ³
HF	28,9	29,7	33,4	28,4	25,1	25,9	27,8	26,8	26,6
MN	37,5	33,3	36,9	33,2	38,8	34,3	33,8	35,6	27,3
MED	57,8	51,9	45,8	47,8	53,7	50,0	53,8	59,3	62,5
PS	39,6	49,4	45,0	43,7	42,9	47,0	49,8	48,6	52,2
SV	44,0	43,8	40,8	40,0	42,9	37,5	39,5	34,4	36,3
KMD ⁴								26,7	40,0
UiB	37,9	37,2	37,6	35,0	36,5	34,6	36,4	34,3	34,2

Tabell 2. Gjennomføring på normert tid (prosentandel av startkull), bachelor, fakultetstall.

Dette innebærer ikke at UiB skal endre sin karakteristikk som breddeuniversitet. Målet er å forstå problemet, og identifisere tiltak som bidrar til å bedre gjennomføringen på det enkelte fakultet og studieprogram. Vi må også kunne synliggjøre de ytre variablene som påvirker gjennomføringen, hvor UiB har begrenset mulighet til å påvirke.

Om prosjektet

Arbeidet utføres av analysegruppen ved UiB, i dialog med universitetsledelsen og fakultetene. For å belyse problemstillingen vil det benyttes flere innfallsvinkler:

- Analyse av registerdata (FS) for å identifisere sammenhenger mellom studentens bakgrunn, oppnådde resultater og grad av gjennomføring
- Tilbakemeldinger fra fakultet gjennom dialogmøtene, innspill til analyser
- Benytte surveyundersøkelse ved behov for å komplettere bildet
- Vurdere egne møter med fakultetene

² <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/halvparten-av-bachelorstudentene-fullforer-ikke-pa-normert-tid>

³ Gjennomføringsandelen bygger på grader avlagt innen 30. september 2019, og vil derfor ikke være endelig klare før etter rapportering til DBH (15. oktober)

⁴ Gjennomføringen for studenter ved KHiB inngår ikke i tallene, noe som gir lite data for fakultetet, samt et lite avvik fra DBH/KD-portalen der institusjonene er slått sammen også bakover i tid.

Det vil også være aktuelt å, i samråd med fakultetene, se nærmere på noen spesifikke program som utmerker seg med god/dårlig gjennomføring. Faktorer som kan være aktuelle:

- Bruk av undervisnings- og vurderingsformer
- Omfang av tilbakemeldinger og obligatorisk aktivitet
- Oppbyggingen av studieprogrammet
- Andre lokale tiltak som er gjort (faglige og sosiale)

Prosjektet vil gi fakultetene et grunnlag for systematisk sette i verk prosesser for å forbedre gjennomføringen, samtidig som det gir fakultetene mulighet til å vurdere effekten av tiltakene som er gjort.

Spørsmål til fakultetene

På bakgrunn av dette er det ønskelig at fakultetene kommer med tilbakemelding om hva de selv gjør for å forbedre gjennomføringen blant studentene.

- Hvilke analyser mener fakultetene det er viktig å få gjennomført?
- Hvilke former for undervisning har fakultetene tatt i bruk? Hva gjøres, og hvordan kan vi evaluere det som gjøres?
- Hvilke tiltak har fakultetet/instituttene iverksatt, og hvilken effekt har disse hatt?
- Hvordan arbeider fakultetene med problemstillingen?
- Hvilke faktorer mener fakultetene, etter egen erfaring, er de viktigste forklaringsvariablene for høy grad av gjennomføring på normert tid?

Sak 45/19   Arqus

Drøftingssak

Saksdokument fra Studieavdelingen

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte: 2019/23907

Bakgrunn

Emmanuel Macron lanserte idéen om European Universities på en tale ved Sorbonne i september 2017; han beskrev fremtidens universitet med internasjonale programmer der studenter kan bevege seg sømløst på campuser mellom landegrenser og studere på flere språk. Han så for seg europeiske universitet som drivere for innovasjon og eksellense i utdanning. EU tok denne visjonen videre til toppmøte i Gøteborg i november samme år, og besluttet å utlyse en pilotfase for European Universities med mål om å finansiere rundt 20 europeiske universitetsnettverk innen 2024. EU mottok 54 søknader fra ulike europeiske allianser innen fristen 28. februar 2019, og 17 fikk innvilget støtte, deriblant Arqus-alliansen.

Arqus består av syv universitet som alle er forskningsintensive breddeuniversitet: Universitetet i Granada, Graz, Leipzig, Lyon, Padova, Vilnius og Bergen. Målsetningen med alliansen er å bygge et langvarig samarbeid, med tett og omfattende samarbeid innenfor undervisning, forskning og samfunnskontakt. Alliansen ønsker å utdanne kritiske og engasjerte europeiske borgere, som sammen former et inkluderende, multikulturelt og flerspråklig samfunn. Slik kan vi svare på de store samfunnsutfordringene Europa står overfor i dag.

Det totale budsjettet er på 5 millioner € over 3 år, men mulighet for ny finansiering om målene for alliansen oppnås.

European Universities vil styrke kvaliteten på utdanningstilbudet ved UiB, og gi en europeisk dimensjon i vårt arbeid innenfor forskning og utdanning. Videre gir det UiB en unik posisjon i Europa og Norge, og kan aktivt bidra til å realisere det europeiske utdanningsområdet.

Arqus-alliansen

Universitetet i Granada koordinerer alliansen, og de seks andre universitetene har hovedansvar for å koordinere og gjennomføre en *Work package*, eller arbeidspakke. Arbeidspakkene er knyttet til seks *Action Lines* med ulik tilnærming og tematikk, og skal sikre gjennomføringen av Arqus-alliansen sine mål. Selv om et universitet har lederansvaret for en arbeidspakke/Action Line, skal alle partnere bidra med ressurser.

Widening Access, Inclusion and Diversity ledes av Padova, og har som mål å øke inkludering på universitetene, bidra til økt oppmerksomhet rundt underrepresenterte grupper i samfunnet og påvirke utviklingen regionalt og nasjonalt.

Student-centred Frameworks for Quality Learning ledes av Vilnius og vil ha fokus på innovativ undervisning og anerkjennelse av mobilitet, samt skape nye former felles og fleksibel undervisning med studenter og forskning i fokus.

Multilingual og Multicultural University ledes av Leipzig og vil styrke språkferdighetene og kulturell kompetanse blant studenter og ansatte, i studieprogrammene og på universitetene generelt.

Entrepreneurial University and Regional Engagement ledes av Lyon, og har som mål å stimulere til innovasjon og entreprenørskap, øke regionalt engasjement og bygge på komplimentære og tverrsektorielle samarbeid.

Research Support and Early Stage Researchers Development ledes av Graz, og skal bidra til deling av «best practice» og ressurser innen forskningsadministrasjon, samt å promotere/markedsføre felles tiltak og muligheter i doktorgradsutdanningene.

UiB leder *Engaged European Citizen*, som skal utvikle nye modeller for European citizenship. Målet er å engasjere studenter ved alle de syv partneruniversitetene til å reflektere rundt aktuelle samfunnsutfordringer og etablere nye former for student-ledet undervisning. Arbeidet i vår arbeidspakke bygger på Senter for vitenskapsteori (SVT) og Senter for klima og energiomstilling og *The collaboratory*, kollaboratoriet (CET).

Aktiviteter som skal gjennomføres under ledelse av UiB i den neste 3-års perioden (jan 2020-des 2022):

1. Challenge based learning programme
2. Student led forum
3. Winter School
4. Workshops
5. Utvikling av MOOCs
6. Repository/digitalt bibliotek

Arbeidsoppgaver fremover

UiB har oppnevnt kontaktpersoner for de ulike arbeidspakkene samt til Arqus sin styringsgruppe, og jobber videre med å identifisere hvilke fagmiljø som kan bidra inn og hvordan. Det skal settes ned en lokal styringsgruppe ledet av rektoratet, og det tilsettes to prosjektkoordinatører som vil initiere og planlegge dette arbeidet.

Fagmiljøene rundt nøkkelpersonene som i dag er med, må mobiliseres til egeninnsats og oppslutning om alliansen, ikke minst gjennom å tydeliggjøre mulige gevinster i dette internasjonale samarbeidet. Det må videre settes opp et tydelig mandat for arbeidet og identifisere arbeidsinnsats. Det kreves også administrativ støtte i dette arbeidet.

Arbeidsgruppen *Engaged European Citizen* vil starte planlegging av aktivitetene og identifisere de som skal bidra inn. Her vil fagmiljøene rundt SVT og CET ha en viktig rolle i utformingen av det faglige opplegget, samt ledelse og koordinering. Aktivitetene i denne arbeidsgruppen koordineres fra UiB, men alle partneruniversitetene vil bidra med ressurser. Det må videre legges en tidsplan for arbeidet og vi må se på hvordan vi skal jobbe for å rekruttere flere nøkkelpersoner og interesserte inn i Arqus-samarbeidet.

Styringsgruppen (Steering Committee) hadde møte i Brussel 19-20. september, og rektorene (Rectors' council) møtes i Granada 18. oktober. Under disse møtene vil arbeidet fremover bli koordinert og diskutert.

Økonomi/budsjett

Arqus alliansen er et langvarig samarbeid og må integreres i universitetets regulære aktiviteter. Aktivitetene i alliansen bygger i stor grad på universitetenes allerede eksisterende aktiviteter, også forsknings- og undervisningsfelt ved UiB, og det forventes derfor også en viss egenfinansiering fra fakultetene.

UiB vil få om lag 17% av den totale bevilgningen på 5 millioner €, det vil si rundt 2,9 millioner NoK per år. Egenandelen vil være betydelig.

Drøfting: Arqus ved UiB

Vi må legge en plan for spredning av informasjon, og ønsker innspill til gode tiltak for å nå bredt ut i organisasjonen og samle de ansatte til oppslutning rundt Arqus-samarbeidet.

Hva mener fakultetene skal til for at dere og institutt/fagmiljø ser gevinsten av å bidra og involveres i arbeidet i Arqus-alliansen?

Hvordan skape engasjement og initiativ rundt samarbeidet?

Sak 46/19   Akademisk skrivestøtte- rapport

Drøftingssak

Saksnotat fra Universitetsbiblioteket og Studieavdelingen

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Universitetsbiblioteket og Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte: 2019/2201

Bakgrunn

Utdanningsutvalget ba i sak 30/17 Universitetsbiblioteket (UB) om å koordinere et samarbeidstiltak der et utvalg av fakultet, UPED/Læringslaben og SA/Læringslaben, skulle

- iverksette konkrete skrivestøtteprosjekt
- høste erfaringer og foreslå modeller for fysisk og digitalt skrivestøtte
- foreslå kompetansehevingstiltak for veiledere/undervisere i akademisk skriving.

Samarbeidstiltaket har gått under navnet Skrivestøtteprosjektet, nå UiB Skriv. Prosjektets arbeidsgruppe har arbeidet med utvikling og evaluering av ulike metoder for skrivestøttetjenester rettet mot både studenter og undervisere, kjørt pilot i et fag, og evaluert fremtidig organisering av støttetjenester.

I den vedlagte rapporten presenteres ulike modeller for skrivestøtte, skrivestøtteprosjektets utviklingsarbeid og piloter, resultat og anbefalinger. Anbefalingene er oppsummert her.

Skrivestøtteprosjektet anbefaler:

1. At UiB løfter frem skriving i fremtidig strategiutvikling.
2. At det opprettes en fast ressursgruppe ved UiB som samler ulike miljøer som arbeider med akademisk skriving på et overordnet og tverrfaglig plan (inkludert UPED, UB, FoF, SA). Gruppen bør også dekke akademiske redelighet, informasjonskompetanse og digitale plattformer for skriving.
3. At ressursgruppen har tilhørighet/tilknytning ved UiB Læringslab ettersom den understøtter det administrative og pedagogiske støttetilbudet som er samlet der.
4. At ressursgruppen gis mandat til å utarbeide et støttetilbud til faglærere og programkomiteer for bearbeiding av kurs og studieplaner som vektlegger progresjon i skriving. Tilbudet kan knyttes til Læringslabens støttetilbud for læringsdesign.
5. At ressursgruppen etablerer et arbeidsverksted for undervisere inkl. seminarledere, om skriving som læringsverktøy og tilretteleggelse av skrivestøtte i egen undervisning. Tilbudet bør tilrettelegge for erfaringsutveksling, og inkludere støtte til utvikling av oppgaver og vurderingsformer knyttet til skriving.
6. At ressursgruppen gis ansvar for å utvikle og vedlikeholde en digital verktøykasse for undervisere, hvor det samles råd og erfaringer om hvordan skriving kan inngå i fagundervisning.
7. At ressursgruppen tilrettelegger for et lavterskel støttetilbud for studenters skriveutvikling.

Vi foreslår en justering av hvem som bør følge opp anbefalingene i rapporten. Vi anbefaler at punkt 1-4 følges direkte opp av læringsdesignarbeidet heller enn i en ressursgruppe og at ressursgruppen følger opp de siste punktene.

Drøftingsspørsmål:

Hvilke behov har fakultetene for oppfølging knyttet til akademisk skriving?

Saken legges fram for Utdanningsutvalget til drøfting.

Ephorte: 2019/23309

Sak 47/19   Ugleprisen 2020.
Tidlig utlysning grunnet ny frist

Orienteringssak

Notat fra Studieavdelingen

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte: 2019/23309

Bakgrunn

På grunn av endringer i DIKU sine frister for Utdanningskvalitetsprisen foretar vi nå en ny utlysning for Ugleprisen. Fristen for KD sin Utdanningskvalitetspris er framskyndet til 31. januar 2020, før den i 2021 vil være mot slutten av året igjen. UiB har tradisjon for å nominere vinneren av Ugleprisen.

Neste utlysning skal komme i 2020, men da skal man nominere tiltak for «Utdanningskvalitetsprisen for høyere utdanning 2021».

Ugleprisen er UiBs interne pris for utdanningskvalitet. Prisen blir delt ut av Universitetets utdanningsutvalg til fagmiljø som kan dokumentere særlig vellykkede tiltak for studiekvalitet. Prisen er på kr. 100.000.

Søknadsfristen for Ugleprisen vil bli 10. januar 2020. Insentivmidlene vil som normalt ha frist i mai.

To forhold blir særlig vektlagt ved vurderingen:

- oppnådde resultat
- samarbeid mellom studenter, fagpersonale, og andre aktører både i planleggings-, gjennomførings- og oppfølgingsfasen

Fagmiljøene sender søknad til sine respektive fakultet. Utdanningsutvalget tildeler prisen etter nominasjoner fra fakultetene. Siden det ikke er lenge siden forrige utlysning kan fakultetene velge å gjenbruke sine tidligere nominerte prosjekter, dersom de ønsker det.

Tid og sted for prisutdeling vil komitéen måtte komme tilbake til.

Søknadsbehandling og nominasjoner

Det er oppnevnt en komité skal gå gjennom søknadene og gi anbefaling om tildeling. Komitéen består av viserektor for utdanning, to visedekaner for utdanning og en student.

I 2019 har disse vært medlemmer av komitéen:

- Oddrun Samdal, viserektor for utdanning
- Halvard Haukeland Fredriksen, visedekan for utdanning ved Det juridiske fakultet
- Per-Einar Binder, visedekan for utdanning ved Det psykologiske fakultet
- Andreas Trohjell, student

I utgangspunktet kan de samme bidra på nytt, men av hensyn til habilitet kan det være nyttig å først se hvilke nominasjoner som kommer inn.

Komitéen vil ha et møte i midten av januar, for deretter å kunne nominere videre innen fristen 31. januar.

Sekretær fra SA blir Marit Midtun

Ephorte: 2019/23126

Sak 48/19   **Årsmelding LMU**

Orienteringssak

Notat fra Studieavdelingen

Notat

Til: Utdanningsutvalget

Fra: Studieavdelingen

Møte: 3. oktober 2019

Ephorte: 2019/23126

Bakgrunn

Læringsmiljøutvalget (LMU) behandlet i sitt møte 11.09.19 et utkast til årsrapport for studieåret 2018-2019. Rapporten, som avgis til universitetsstyret, ble godkjent av LMU, og ble behandlet av styret i møtet 26.09. Den legges her fram for UU til orientering.

Læringsmiljøutvalget har hatt 6 møter i løpet av studieåret og behandlet 52 saker.

Årsrapporten går nærmere inn på følgende saker som har preget sakslistene dette året:

- Dialogmøter med fakultetene
- Helhetlig læringsmiljø
- Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet
- Universell utforming og individuell tilrettelegging
- Forholdene ved KMD
- Studiestart og fadderuken
- Læringsmiljøprisen

UNIVERSITETET I BERGEN LÆRINGSMILJØUTVALGET (LMU)

Læringsmiljøutvalget ved UiB er oppnevnt i henhold til
Lov om universiteter og høyskoler § 4-3 (3)

Årsrapport for 2018-2019

1. Oppretting av utvalget

I forbindelse med innføringen av Kvalitetsreformen og revisjon av Lov om universiteter og høyskoler, ble institusjonene pålagt å etablere egne læringsmiljøutvalg (LMU). Utvalgene skal sikre at lovens bestemmelser i § 4-3 om studentenes læringsmiljø blir gjennomført. I møtet 12. juni 2003 ble forslaget til retningslinjer og sammensetning av et Læringsmiljøutvalg ved Universitetet i Bergen godkjent av universitetsstyret. Utvalget har vært i funksjon siden 7. oktober 2003. Etter forslag fra Læringsmiljøutvalget, behandlet universitetsstyret et utkast til endringer i utvalgets mandat på et møte i september 2009. Endringene var motivert ut i fra et ønske om at LMU skal spille en større og mer aktiv rolle i læringsmiljø saker. Det var ønskelig at utvalget skulle få en mer systematisk oversikt over saker som gjelder læringsmiljøet. Nye regler for LMU ble vedtatt 24.09. 2009 og er senere blitt revidert 25.10.2012, 24.08.2017, og foreslås ytterligere justert i styrets møte i september 2019.

2. Sammensetning og sekretariat

Utvalget har i studieåret 2018-2019 hatt følgende sammensetning:

Ansatte (oppnevnt for perioden 1.8.2017-31.7.2021)

Viserektor for utdanning, Oddrun Samdal

Avdelingsdirektør ved Studieadministrativ avdeling Christen Soleim (vara: fung. underdirektør Torunn Valen)

Avdelingsdirektør ved Eiendomsavdelingen Even Berge (vara: seniorrådgiver Elin Horntvedt)

Avdelingsdirektør ved IT-avdelingen Tore Burheim (vara: senioringeniør Bjørn Tore Sund)

Dekan Karl Harald Søvig (vara: professor Marit Ulvik)

Rådgiver Thomas V. Kalvik, kompetanse på studenter med nedsatt funksjonsevne (vara: førstekonsulent Siri F. Bjerkestrand)

Studenter (oppnevnt for perioden 1.8.2018-31.7.2019)

Nikolai Klæboe

Jonas Nikolaisen

Sol Sandvik

Tora Aarre Seip

Tarjei Ellingsen Røsvoll

Marita Stortjønli Solvang

Leder:

Utvalget velger, etter lovens § 4-3, hvert år leder vekselvis blant institusjonens og studentenes representanter. I meldingsåret har utvalgets leder vært Nikolai Klæboe. Viserektor for utdanning, Oddrun Samdal, har vært nestleder.

Observatører:

Faste observatører i LMU er Studentsamskipnaden i Bergen ved velferdsdirektør Hege Råkil, studentombudet ved Sylvi Leirvaag, Universitetsbiblioteket ved underdirektør Trude Færeveag, HR-avdelingen ved seniorrådgiver Runa Jakhelln.

Sekretariat:

Studieadministrativ avdeling har sekretariatsfunksjon for utvalget, og administrerer utvalgets nettside <http://www.uib.no/ua/arbeidsfelt/laeringsmiljoutvalget>

3. Møtevirksomhet og saker

Læringsmiljøutvalget har i perioden hatt 6 møter (13.09.18, 31.10.18, 06.12.18, 30.01.19, 28.03.19 og 12.06.19), og har behandlet i alt 52 saker, jf. møtereferatene. Med seks årlige møter, og en funksjonsperiode på fire år (for ansatte og observatører), vil utvalget i løpet av en periode besøke hvert fakultet, og UB, tre ganger.

LMU er organisert som et tilsyns- og strategiutvalg, og dette gjenspeiler seg også i de sakene utvalget har behandlet og drøftet. Følgende saker, som blir særlig omtalt nedenfor, har preget saklistene dette året:

- Dialogmøter med fakultetene
- Helhetlig læringsmiljø
- Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet
- Universell utforming og individuell tilrettelegging
- Forholdene ved KMD
- Studiestart og fadderuken
- Læringsmiljøprisen

4. Dialogmøter med fakultetene

LMU har arrangert dialogmøter med fakultetene siden 2009. I møtene blir læringsmiljø og utfordringer knyttet til dette drøftet med representanter for studenter og ansatte ved det enkelte fakultet. Formålet med besøksrundene er å utveksle informasjon og å identifisere mulige felles oppgaver og utfordringer når det gjelder det helhetlige arbeidsmiljøet. Dette studieåret har utvalget hatt møter med SV (september), Universitetsbiblioteket (UB, oktober), HF (desember), JUR (januar), KMD (mars) og MN (juni). Tema som blir tatt opp på møtene er:

- Undervisningslokaler, både generell beskaffenhet, luftkvalitet og utstyr
- Studentarbeidsplasser
- Møteplasser for studentene
- Praksis og utplassering for studenter
- Det psykososiale arbeidsmiljøet
- Studentutvalgenes rolle i læringsmiljøarbeidet
- Retningslinjer for håndtering av læringsmiljøspørsmål

5. Helhetlig læringsmiljø

I 2017 ble LMUs virkeområde utvidet, ved at pedagogisk og digitalt læringsmiljø ble inkludert i definisjonen av læringsmiljø. Videre ble fysisk og psykososialt miljø, samt universell utforming, noe mer tydeliggjort i LMU-reglene, IT-direktøren ble «oppgradert» fra observatør til fast medlem, og tallet på studentmedlemmer ble hevet fra fem til seks.

Så vel nasjonalt som internasjonalt har det blitt tydelig at begreper om læringsmiljø er i rask utvikling. Det er to trender som er særlig iøynefallende. Den ene er betydningen av digitalisering. Det berører selvsagt det digitale læringsmiljøet, men også alle de andre dimensjonene av læringsmiljø, og illustrerer den andre trenden, nemlig at alle sidene av læringsmiljøet henger stadig nøyere sammen med alle de andre. Dette betyr ikke at LMUs oppgaver blir vesentlig endret, men forankringen i ledelsen på avdelings- og institusjonsnivå framstår som viktigere enn noen gang. Samordning og informasjonsutveksling mellom LMU og UU blir også stadig viktigere. LMU har vedtatt å foreslå ytterligere endringer i definisjonen av læringsmiljø. Dette ventes behandlet i styret i september 2019.

6. Handlingsplanen for styrking av læringsmiljøet

Den tidligere handlingsplanen gjaldt for perioden 2016-2019, og skulle derfor rulleres/revideres i 2019. Dette har vært en sentral og tidkrevende sak for LMU våren 2019. En arbeidsgruppe har laget utkast, som LMU har hatt til behandling i møte to ganger, og til slutt på sirkulasjon. Planutkastet ble godkjent av LMU i juni, og vedtatt av styret i august.

Handlingsplanen er noe kortere enn den forrige. Den viderefører en rekke tiltak, og framstår også som en oppdatering av forrige plan, samtidig som den konkretiserer og spisser målene i større grad enn tidligere. Dette er særlig tydelig for innsatsområde B, der universell utforming og individuell tilrettelegging har fått stor plass. Oppfølging av SHOT-undersøkelsen fra 2018 blir også sentralt. Både denne og andre data viser at mange studenter har psykiske helseplager i en eller annen form. Treffsikre tiltak som kan bidra til økt helse og trivsel er avgjørende både med tanke på å styrke læringsmiljøet, redusere uønsket frafall, og det selvsagte: Forebygge sykdom og skader, fremme helse.

7. Universell utforming og tilrettelegging

Ingen av disse er nye, men de er dynamiske, og de får stadig økende betydning. Det grunnleggende ved universell utforming er at normalløsningen skal være egnet for alle, enten det gjelder tilkomst til et bygg, teksting av en video eller hva det måtte være. God universell utforming gjør produkter, tjenester osv. brukbare for alle uten spesialtilpasninger. UiB er bundet av regelverket om universell utforming, som har blitt konkretisert på flere områder, så som i plan- og bygningsloven og likestillings- og diskrimineringsloven med forskrifter. Kravene som stilles, er ikke ubetydelige.

Individuell tilrettelegging begynner der universell utforming ikke lenger strekker til. Dette illustrerer at disse henger sammen. Vellykket universell utforming kan ofte redusere behovet for individuell tilrettelegging. Ved UiB har vi mye erfaring gjennom lang tid med individuell tilrettelegging på eksamen, men for tilrettelegging utenfor eksamen har vi kommet kortere. I 2018, etter initiativ fra en student, drøftet LMU tilretteleggingsarbeidet flere ganger. I 2019 ble det opprettet et eget prosjekt for dette, der målet er å heve kompetansen, forenkle og bedre saksbehandlingen og ellers øke innsatsen. For individuell tilrettelegging tyder forskning på at det er svært sentralt å vende perspektivet bort fra at det er den enkelte som har et problem eller er et problem. Det er viktig å møte den enkelte som en vanlig student, med noen støttebehov, men uten at disse behovene blir det som definerer dem. LMU har forhåpninger om en markant bedring i UiBs arbeid med individuell tilrettelegging.

8. Forholdene ved KMD

Dette er vårt nyeste fakultet, og det skiller seg ut på flere måter. Deler av det var fram til 2017 en annen institusjon, og et komplekst nybygg har blitt tatt i bruk samtidig som virksomheten skulle integreres i UiB. For musikkmiljøene, som har vært del av UiB i lang tid, har utfordringene særlig vært bygninger og rom. Alt dette har vist seg å være krevende, og vil ventelig være det i en del tid framover. Derfor har LMU hatt mye oppmerksomhet på KMD i 2018/2019. Utvalget forventer at ledelsen på alle nivåer fortsatt setter mye inn på å følge opp KMD, gjennom dialog med studentene, og ellers både kort- og langsiktige tiltak.

9. Studiestart og fadderuken

På institusjonsnivå ble det i år bevilget kr 540 000,- til kulturelle, sportslige og sosiale fadderarrangement. Læringsmiljøutvalget vedtok tildelingen av midlene. Arrangement som fikk støtte, var blant annet introduksjonsdag, idrettsdager, fjelltur, kulturvandring, utflukter, filmkveld, bedrift til bedrift, alternative rusfrie arrangement, og helhusarrangementer på Kvarteret. I tillegg har fakultetene også i år fått støtte til bruk av et SMS-system under fadderuken.

Fadderopplæringen har vært en del annerledes enn tidligere år. Kursene er delt opp på fakultet, og det er større vekt på å aktivisere fadderne i opplæringen. 975 faddere deltok på kurs. Sammen med alle høyskolene i Bergen deltar UiB en faddervaktordningen, som drives av Sammen. Et nytt beredskapssystem ble innført i 2019, med en døgnbemannet telefon som tok imot henvendelser fra studentene. Alle fikk et armbånd med nummeret til denne tjenesten.

Sara Ebling har vært ansatt som fadderkoordinator i 50 % stilling fra januar og ut august. Hun har vært koordinator mellom ulike aktører for å gjøre den første uken for de nye studentene kvalitativt best mulig.

10. Læringsmiljøprisen

Læringsmiljøprisen er en pris som vektlegger den sosiale dimensjonen ved læringsmiljøet. Dette har vært særlig poengtert ved utlysningene i 2016 og senere, blant annet for å unngå at prisen framstår som en foreleserpris. [Suppleres med mer tekst etter utdelingen.]

11. Andre saker

Innspill til EIAs og ITAs budsjett for 2018: LMU utarbeider dette hvert år. Følgende innspill er sendt til Økonomiavdelingen, som sender dem videre til EIA og ITA:

Fysiske tiltak:

- Inneklima, både temperatur, belysning, luftfuktighet og luftkvalitet ellers må fortsatt ha høy prioritet overalt, men særlig i bygg der dette har vært spesielt problematisk eller utstyr o.l. stiller spesielle krav, så som Odontologibygget og Griegakademiet.
- Midlertidige tiltak ved Nygård skole i påvente av nybygg, herunder heis, vinduer og inneklimatiltak ellers.
- Ved ombygging o.l. må alle lokaler for undervisning og læring innrettes med tanke på fleksibilitet og studentaktive læringsformer.
- Sikkerhet i og rundt universitetets bygninger, i form av vakthold, belysning, kameraovervåking i samsvar med gjeldende retningslinjer m.m.

Tiltak for universell utforming:

- Sørge for at det ved alle fakulteter og bibliotekfilialer finnes universelt utformede studentarbeidsplasser
- Sikre tilgang til alle universitetets bygninger og rom i tråd med prinsippene for universell utforming.
- I størst mulig grad sikre at studenter kan bevege seg fritt mellom bygningene, uavhengig av funksjonsnedsettelse e.l.
- Sikre tilgang på universelt utformede arbeidsplasser ved alle fakulteter og bibliotekfilialer.
- Sørge for at alle skilt på UiBs områder er universelt utformet.
- Sikre at læremidler er universelt utformet innen fristen for dette.

Tekniske tiltak:

- Oppgradere og vedlikeholde AV-utstyret i auditorier og seminarrom slik at dette får digital tilkobling. Også generell oppgradering og generelt vedlikehold.

- Fortsette arbeidet med anlegg/utstyr for lyttestøtte i undervisningsrom, både fastmontert og mobilt. Sikre at utstyret blir brukt i størst mulig grad.
- Fortsette utbygging av trådløst nett.
- Øke antallet stikkontakter i undervisningsrom og andre rom der studenter arbeider.
- Gjøre reservasjonssystemet for rom til kollokvier og egenstudier enklere og mer fleksibelt.

12. Fellesmøte mellom LMU og AMU

Det årlige fellesmøtet mellom Arbeidsmiljøutvalget og Læringsmiljøutvalget ble i 2017 arrangert 5. mars. Temaet denne gangen var digitalisering i lys av universell utforming og tilrettelegging. Vi var heldige og fikk besøk av Universell, som holdt en av innledningene.

13. Avsluttende merknader – videre arbeid

LMU vil i den kommende perioden arbeide for at tiltakene i handlingsplanen for styrking av læringsmiljøet blir fulgt opp. Handlingsplanen utgjør et viktig virkemiddel for å styrke læringsmiljøet ved UiB og for å synliggjøre utvalgets arbeid. Spesielt viktig er det at LMUs innspill til prioriterte tiltak tas med i institusjonens budsjettmessige prioriteringer.

LMU fortsetter med dialogmøtene og tilsynsrundene på fakultetene, både for å holde seg orientert om studentenes fysiske læringsmiljø, men også for å få et samlet inntrykk av studentenes studenthverdag.